

Με μαρτυρικό χαμόγελο 'στὰ χεῖλιν.
 Ἡ εὐγενική τῆς ἔκρουε ψυχὴ του,
 Τὸ μάρτυριον, τὴ θλίψι τὴν κρυφὴν του.
 Σεῖς ποῦ ἔχετε καρδιὰ μέσ' ὅσιν καρδιὰ σας,
 Μὴν τὴν ὀίχνετε 'στὸ πρῶτον ἀπάντημά σας,
 Εἰς τὴν πρώτην νεῖα ποῦ ἔξαψα ἰδῆτε.
 Μὴ τὴ διψα τῆς τὴν σδύνετ' ὅπου βοῆτε.
 Τ' ἄχραντὰ τῆς μὴ ὅπου κι' ἂν εἴν' σκορπᾶτε.
 Τάνθος τῆς ζωῆς μὴ εὐκολα πετᾶτε!
 Δίδετ' ἡ καρδιὰ μὲ τόση εὐκολία,
 Ἄλλὰ πέρνεται ὀπίσω στάχτη κρῦα...
 Ἡ αὐγὴ ἀργεῖ· ἀκόμην δὲν χαράζει
 Καὶ ἀπὸ μακρῶν βραχνῶν τ' ὀρνίθι κρᾶζει.
 Ἐξω ὁ Βορειῆς 'στὰ σκοτεινὰ βογκάει
 Καὶ 'στῆς Μάγισσας κοιμᾶται ὁ νεῖος τὸ πλάϊ,
 — Φεῖδι μὲ πουλὶ — πλὴν δὲν κοιμᾶτ' ἐκεῖνι.
 Ἡ ἀναλαμπὴ ποῦ ἡ γωνιὰ ἀφίνει,
 Εἰναὶς ὁμορφιαὶς φωτίζει κι' ἄλλα κάλλη.
 Ἄκουμποῦσ' ὁ νεῖος σ' ἀθρόατο προσκεφάλι,
 Ἄχ, σὲ στῆθια δυό, δυὸ μῆλα μυρισμένα,
 Τὰ δύο κύματα χιονάτα καὶ σμιγμένα.
 Τὸν νανοῦριζε παλμός· καὶ τὸ κορμὶ του
 Ὅλο ἐσκέπαζαν μαῦρα μαλλιά ἀπλωμένα,
 Ἦταν ὅταν νεκροῦ ἡ ὄψις ἡ χλωμὴ του
 Καὶ τὰ ἴματα του ἀστέρια σκεπασμένα...
 Μέσ' ὅσιν ἀγκαλιὰ ἡ κόρη τὸν κρατοῦσε
 Καὶ τὸν κύτταζε μὲ ἴματι ἀναμμένο.
 Πότε 'στέναζε καὶ πότε ἐφιλοῦσε
 Ἐστὰ δύο χεῖλιν του τριαντάφυλλο κλεισμένο!
 «Ἐύπνα, τοῦλεγε, τοῦ Παρνασσοῦ λουλουδοῦ,
 — Κ' ἦτανε ἡ φωνή, χάιδι, φιλί, τραγοῦδι —
 «Ἐύπνα, φίλησε 'στὰ χεῖλιν μου κεράσι
 «Καὶ 'στὰ ἴματα μου ὀλάκερον τὴν πλάσι.
 «Τὴν ἀνατολὴν τοῦ Ἥλιου 'στὴ ἴματιά μου
 «Καὶ τὴ δύσι του 'στὰ δύο μάγουλά μου.
 «Ἐύπν' ἀγκάλιασε, ἡ νεῖότης πρὶν νὰ σδύσῃ,
 «Κρίνον ζωντανό, μὲ σάρκα κυπαρίσσι
 «Κι' ἀπ' τὰ σύννεφα κι' ἀπὸ ἕψηλά ὀιγμένα,
 «Μῆλα τ' οὐρανοῦ ὅσιν κόλπο μου κρυμμένα.
 «Ἐύπνα νὰ χαρῆς τὴ νεῖα ποῦ σὲ λατρεῖν.
 «Ἄχ, ὁ ὕπνος σου τὰ κάλλη μου σοῦ κλέβει!»
 Σὲ λησμονησιὰ κ' εἰς ὕπνον βυθισμένος,
 Δὲν ἐξύπνησεν ὁ νεῖος ὁ πικραμένος.
 Ἄνθρωπο ποτέ, ποτέ μὴν ἐξυπνᾶτε!
 Εἶνε θλιβερόν, μεγάλην ἁμαρτία,
 Νὰ τὸν ἐξυπνᾶς ἐκεῖνον ποῦ κοιμᾶται
 Ἡ ἀνάστασις δὲν εἶνε εὐτυχία!
 Ὁ Θεὸς ζωῆς μᾶς ἔχει δώσει κῦμα,
 Πλὴν διόρθωσε τὸ λάθος του τὸ μνῆμα...
 Τρόμαξεν ἡ νεῖα ὅσιν τὸση σιωπὴν του.
 Δὲν ἀκούστικε καμμιά ἀπάντησι του.
 Σκύβει, τὸν φιλεῖ, τὸν σείνει φοβισμένη,
 Ὅμως ἄφωνος ὁ ποιητὴς τῆς μένει.
 Μπρὸς 'στὰ ἴματα τῆς ἐμπῆκε μαῦρον σκέπη
 Καὶ ὅταν τοῦ πουλιοῦ κτυποῦσε ἡ καρδιὰ τῆς,
 Λύχνο ἀναψε καὶ ὅταν τρολλῆ τὸν βλέπει.

Ἄχ! ἦτο ἀκίνητος ἔμπροστά της!

Ἐνα φίλημα δροσιὰ ἢ φλόγα ἀφίνει
 Πότε τὴ ζωὴν καὶ πότε χάρο δίνει.

ΤΟ ΚΕΡΑΚΙ

Κάτ' ἀπὸ δέντρο δροσερό, μὲ μέτωπο σκυμένο,
 Ὁ Γέροντας ὁ δάσκαλος ἐκάθετο καὶ πάλι
 Κ' ἦλθαν κοντὰ του τὰ παιδιὰ μὲ βῆμα φτερωμένο,
 Ἄπ' τὸ παιχνίδι κόκκινα καὶ μὲ σπουδὴ μεγάλη.
 Ἐν' ἀπὸ ὅλα ἔτρεξε πειὸ γρήγορα κοντὰ του,
 Κ' ἐπῆδησε ὀλόχαρο στὰ δύο γόνατά του.

— Πές μου, τοῦ εἶπε, δάσκαλε, ὅλο ζωὴν καὶ χάρι,
 Ὁ ἦλιος εἶνε πειὸ καλὸς ἢ τὸ χλωμὸ φεγγάρι;
 Γιατί ὁ κύριος ἐδῶ, ποῦ ὅλα τὰ γνωρίζει,
 Ὁ Φαίδων, λέγει πῶς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου δὲν ἀξίζει...
 Κι' ὁ Φαίδων ἀπεκρίθηκε κομμάτι πειραγμένο.
 — Ὅμως στὸν Ἴσκιο ἔτρεξε πειὸ γρήγορα ἀπὸ ἴμενα—
 Για ν' ἀποφύγῃς τὴ φωτιά, τοῦ ἡλίου σου τὴ χάρι...
 Δὲν κατακαίει τὸ κορμὶ σὺν ἡλίος τὸ φεγγάρι!

Καὶ νά! σ' ἀγῶνα μονομιᾶς ἐμπῆκανε μεγάλο.
 Ἦτανε τόση νόστιμο τὸ πείσμα κ' ἡ ὀρμὴ τους.
 Ἐνα τὸν ἡλιο ἐπαίνεσε καὶ τὸ φεγγάρι τ' ἄλλο.
 Ἐεκούφανε τὸ δάσκαλο ἡ παιδικὴ φωνὴ τους.

— Τοῦ ἡλίου, ἓνα ἔλεγε, ἡ λάμψη δίνει μόνο
 Τὰ λουλουδάκια, τοὺς καρπούς, τὰ δέντρα, τὸ σιτάρι.
 Ἀνίσως ἔλειπεν αὐτὸς θὰ ἔτρωγες πεπνί;
 Σταφύλια ἔμπροσε ποτὲ νὰ κάμη τὸ φεγγάρι;
 Πλὴν ἄλλο, ἔλεγε, παιδί πῶς πυρετοὺς γεννάει
 Καὶ παγωμένη ἐχιδνα ἢ φλόγα του ξυπνάει...
 — Δὲν τὸν ἀφίνεις, ἐκραζε, τὸν φοβισσάρον, ἄλλο,
 Ποῦ ὅταν φτάνῃ τῆς νυχτιάς τὸ σκότος τὸ μεγάλο
 Εὐθύς τὸ στρίβει τρέμοντας... πλὴν τ' ἄφοβο φεγγάρι,
 Ἡμέρα χύνει στὴ νυχτιά καὶ ὅτὸ σκοτάδι χάρι!
 — Πλὴν μ' ἡλίου φῶς...κι' ἄργα καὶ ποῦ νὰ φέξῃ βγαίνει μόνο,
 Μὲ λάμψη κατακίτρινη ἀπ' τὸν πολὺ τὸ φθόνο,
 Παιδί τοῦ ἡλίου, ἐκραζε, ποῦ ὅτὰ ξανθὰ μαλλιά του,
 Ἄκτινες ἡλίου ἐβλεπεσ καὶ λάμψη στὴ ἴματιά του.

— Σωπᾶστε, εἶπ' ὁ δάσκαλος· ἡλιπῆστε ἓνα, ἓνα.
 Πειὸ λάμπει περισσότερο; αὐτὸ εἰπέτε μόνο.
 Τοῦ Γεώργου ἐδουρκώσανε τὰ ἴματα τὰ θλιμμένα
 Κι' ἀπάντησε μὲ πόνο.

— Οὔτε ὁ Ἥλιος, δάσκαλε, οὔτε τὸ φεγγαράκι.
 Για ἴμενα φέγγει πειὸ καλὰ τὸ κίτρινο κεράκι
 Π' ἀνάφτω εἰς τοῦ θείου μου τ' ἀγαπημένο χῶμα...
 Αὐτὸ εἶναι ὁ ἡλιος του καὶ τὸ φεγγάρι ἀκόμα!
 (Κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1886).

Αγγελὸς Παράσχος

Η ΠΟΙΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΣΧΟΥ

[Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς «Περὶ συγχρόνου ἑλληνικῆς ποιήσεως» μελέτης].

Πρὸς ἀκριβεστέραν ἐκτίμησιν τῆς ποιητικῆς ἀξίας τοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου, καλὸν φαίνεται ἡμῖν νὰ προτάξωμεν συντομωτάτην τινὰ περίληψιν τῆς περὶ τέχνης θεωρίας τοῦ Schelling, ἣτις φαίνεται ἐπίτηδες ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ γραφείσα, εἰδοποιοῦντες ἡμᾶς, ἵνα μὴ τρομάξετε, ὅτι τὰ κατωτέρω ἀποφθέγματα ἀπο-

ρεύουσιν ἐκ τοῦ στόματος πανθειστοῦ ἔχουσι δὲ ὡς ἐξῆς: «Οἱ πλείστοι τῶν κριτικῶν, ἕνεκα τοῦ δυσεπιλύτου τῶν προβλημάτων τῆς φύσεως, ἀντλοῦσι κατὰ προτίμησιν τὰς θεωρίας αὐτῶν περὶ καλοῦ ἐκ ψυχολογικῶν μᾶλλον ἢ φυσικῶν φαινομένων. Κατὰ τὴν γνώμην μου ὁμως ὁ ἀναζητῶν τὴν οὐσίαν τοῦ καλοῦ πρέπει νὰ εἶνε πρὸ πάντων φυσιοδίφης. Εἰς τὸν τοιοῦτον ἡ φύσις παρυσιαίεται ὡς θεῖα τις καὶ ἀνάως δημιουργὸς δύνχαις, ἐξάγουσα τὰ πάντα ἐκ τῶν ἰδίων σπλάγγων· γέννωμένη, ἀναπτυσσομένη καὶ ἐξελισσομένη ἐν ἀρχῇ μὲν

ἀσυνειδήτως, ἔπειτα δὲ λαμβάνουσα συνειδησιν ἑαυτῆς ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ἀνθρώπου. Κατὰ τὴν πρώτην περίοδον εἶχε μόνον ὑπαρξιν, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ἀποκτᾶ καὶ γνῶσιν τῆς ὑπαρξεως αὐτῆς· ἀλλὰ κατ' ἀμφοτέρας τὰς φάσεις ταύτας διαμένει ἡ αὐτή. Τὸ σύμπαν εἶνε μονὰς αἰωνία, ἀθάνατος καὶ ἀναλλοίωτος· φυτὸν τοῦ ὁποίου πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει εἶνε φύλλον, ἄνθος ἢ καρπός, διαφέρον κατὰ μόνον τῆς ἀναπτύξεως τὸν βαθμόν. Ἡ δὲ ἰδέα αὐτῆ τῆς ταυτότητος τοῦ κόσμου, τοῦ ἀνθρώπου πνεύματος καὶ τοῦ Θεοῦ, εἶνε ἡ

ύψιστη ἀποκάλυψις τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης. Μεταξὺ ὅμως τῶν δύο τούτων ὑπάρχει ἡ ἐξῆς διαφορά, ὅτι ἐν μὲν τῇ ἐπιστῆμῃ τὸ θεῖον ἀναπτύσσει μόνην τὴν ἔχουσαν συνειδησιν αὐτοῦ ἐνέργειαν, ἐνῶ ἡ τέχνη περιλαμβάνει ἀμφοτέρας, τὴν τε ἔχουσαν γνῶσιν ἐαυτῆς καὶ τὴν ἀσυνειδήτως ἐνεργοῦσαν. Αἱ δύο αὐταὶ ἐνέργειαι δίστανται ἐν ἀρχῇ καὶ παλαιούσι πρὸς ἀλλήλας, μέχρις οὗ ἐπέβη ἡ συμφιλίωσις καὶ συγχώνευσις αὐτῶν, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν μεγαλοφυΐαν. Ἐν ἐρωτήσωμεν τοὺς καλλιτέχναις, οὗτοι θέλουσιν ἀποκριθῆ ἡμῖν ὅτι δύο ὑπάρχουσιν ἐν αὐτοῖς διακεκριμένα δύναμεις, ἡ μὲν αὐθόρμητος, ἀκουσία, ἀσυνειδήτος καὶ ἀκαταμάχητος, ἥτοι ἡ ἔμπνευσις, ἡ δὲ ἔχουσα συνειδησιν ἐαυτῆς, ἐσκεμμένη καὶ ἐλευθέρα, ἥτις διὰ τῆς ἐργασίας ὑποτάσσει μετὰ μακρὰν πάλην τὴν ἔμπνευσιν εἰς τὴν διάνοιαν καὶ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης. Καὶ ἐν ὅσῳ μὲν διαρκεῖ ἡ πάλη αὕτη μεταξὺ ἐμπνεύσεως καὶ ἐκτελέσεως, ἐνυπάρχει ἐν τῷ τεχνίτῃ ἀντίφρασις καὶ ἀνικανότης πρὸς παραγωγὴν τελείου ἔργου, ἀλλ' ἅμα κατορθωθῆ ὁ συμβιβασμὸς αὐτῶν, γεννᾶται ἀμέσως τὸ καλλιτέχνημα.»

Κρίνοντας τὸν Παράσχον κατὰ τὴν ἀνωτέρω θεωρίαν, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὑπάρχει καὶ ὑπερακμάζει μάλιστα ἐν αὐτῷ ἡ παρὰ τοῦ Schelling θεωρουμένη ὡς πρῶτον προσὸν τοῦ ποιητοῦ ἔνορμος καὶ ἀσυνειδήτος δραστηριότης ὁ ἀπαιτούμενος ὅμως παρὰ τοῦ τεχνολογοῦ τούτου συμβιβασμὸς ταύτης πρὸς τὴν ἄλλην λελογισμένην τοῦ πνεύματος ἐνέργειαν, οὐδέποτε ἐντελῶς κατορθοῦται παρὰ τῷ ἡμετέρῳ ποιητῇ. Ἡ ἔμπνευσις καὶ ἡ ἐκτέλεσις αἰωνίως παλαιούσι καὶ γρονθοκοποῦνται ἐν αὐτῷ ὡς ὁ Ἡσαῦ καὶ ὁ Ἰακώβ ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς Ρεβέκας. Παραδείγματα πρὸς κύρωσιν τούτου περιττὸν φαίνεται ἡμῖν ν' ἀναφέρωμεν, διότι ὁ Παράσχος εἶνε ἐκ τῶν ποιητῶν ἐκείνων, ὧν οἱ στίχοι ὑπάρχουσι πρόχειροι ἐν πάσῃ μνήμῃ. Εἰς πάντα αὐτοῦ τὰ ποιήματα θαυμάζομεν κραυγὰς ἀνερχομένας εἰς τὰ χεῖλη ἐκ τῶν μυχῶν ἀληθῶς ἀλγούσης καρδίας, εὐγλωττους ἀποστροφάς, σφοδρότητα πάθους, μεταφορὰς ποιητικωτάτας, συγχρόνως ὅμως σύγχυσις, ἐπαναλήψεις, χάσματα καὶ ἀκαταστασίαν. Ἀναγινώσκοντες τὰ ποιήματα αὐτοῦ ἀντὶ νὰ παριστάμεθα ὡς θεαταὶ εἰς τὴν ἐκρηξίν τοῦ ποιητικοῦ ἡφαιστείου, εἰσαγόμεθα ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ κρατῆρος, ἐν μέσῳ ζεούσης λάβας καὶ συντριμμάτων παντοίων ἀντὶ νὰ θαυμάζωμεν ἐν τοῖς ἔργοις του τὸν ποιητὴν, ἀναγκάζομεθα πολλάκις ν' ἀναζητῶμεν αὐτὸν ὑπὸ τὰς σκιὰς τῆς ἐκτελέσεως, ὡς ἐν τοῖς παλιμψήστοις χειρογράφοις τοὺς στίχους τοῦ Ἀνακρέοντος καὶ τῆς Σαπφούς ὑπὸ τὰ τροπάρια τοῦ μεσαιῶνος. Τοιοῦτος τοῦλάχιστον φαίνεται ἡμῖν ὁ Παράσχος, αἰοδὸς ἀνώτερος τοῦ ἔσματος του, δένδρον ὅπου ἤθελεν ἀδικηθῆ κρίνομενον ἐκ μόνων τῶν καρπῶν αὐτοῦ, εὐχρον κλειδοκῦμβαλον ἔχον

ἀνάγκην Μινέλλη. Πολλάκις μετὰ τὴν ἀνάγκωσιν καλλίστου τινὸς ἀλλ' ἀνωμάλου ποιήματος αὐτοῦ ἔτυχε ν' ἀναλογισθῶμεν ὁποῖοι τινες ἤθελον ἀναδειχθῆ ὁ Γαίτης, ὁ Βύρων καὶ ὁ Βερανζέρος, ἂν ἀμέσως μετὰ τὴν γέννησιν τῶν ἐτίθεντο ὡς ἄλλοι Μωῦσεῖς ἐντὸς καλαθίου καὶ εὐδοωθέντες διὰ τῶν κυμάτων εἰς Ἑλλάδα, ἐτρέφοντο ἐκμυζῶντες ἀνὰ πᾶσαν πρωΐαν τὰ πατριωτικὰ ἄρθρα τῶν ἡμετέρων ἐφημερίδων, ἀκροῦμενοι τὰς ἀγορεύσεις τῶν ἐν ὑπαίθρῳ ῥητόρων, καὶ ἀκολουθοῦντες τὰς σφῆρες περὶ ποιήσεως συνταγὰς τῶν παρ' ἡμῖν καθηγητῶν τῆς φαρμακολογίας. Τοιαῦτα ἀναλογιζόμενοι λησμονοῦμεν πᾶν παρὰ τῷ κ. Παράσχῳ ψεγάδιον, ἵνα θαυμάσωμεν τὴν ἀγαθότητα τοῦ σπόρου, τοῦ δυναθέντος ἐπὶ τοιοῦτου ἐδάφους νὰ βλαστήσῃ. Ὡς ἤδη εἶπομεν ἀνωτέρω, ἔργον σήμερον τοῦ κριτικοῦ δὲν εἶνε ν' ἀπονέμη ποιητικὰ διπλώματα, ἀλλὰ μόνον νὰ ἐξετάξῃ κατὰ πόσον τὸ ἀνακρινόμενον ἔργον ἐκπληροῖ δεδομένους τινὰς ὅρους. Ἄλλ' ἐν τούτοις ἄδικον ἤθελον εἶναι νὰ μὴ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ τῆς πανδαημοσύνης, ὅπου πᾶσα δάφνη εἶνε εἰς πάντα ἄνθρωπον ἀκόπως προσιτή, μόνος ὁ Παράσχος οὐδεμίαν ποτὲ ἐζήλευσεν ἄλλην πλὴν τῆς ποιητικῆς, οὔτε γραμματικοῦ, οὔτε λεξικογράφου, οὔτε μεταφραστοῦ, οὔτε δημάρχου, οὔτε λογίου ἐν Εὐρώπῃ γνωστοῦ, οὔτε κριτικοῦ, οὔτε δημοσιογράφου, οὔτε διπλωμάτου, οὐδ' ὅλας ταύτας ὁμοῦ συνδεδεμένας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ἀλλ' ἐρρίφθη ὀλόκληρος εἰς τὴν ποίησιν, ὡς ὁ Κούρτιος εἰς τὸ χάσμα, τὸ πᾶν εἰς αὐτὴν θυσιάσας καὶ τὰ πάντα ὑπομένιας χάριν αὐτῆς. Κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ χριστιανισμοῦ αἰῶνας ἡ Ἐκκλησία, ἀκριβολογοῦσα διὰ τὸν φόβον τῶν αἱρέσεων, διύλιζεν αὐστηρῶς τὴν πίστιν παντὸς προσηλύτου, ἀλλ' ἅμα τις τούτων παρεδίδοτο ὑπὲρ Χριστοῦ εἰς τὴν πυρᾶν ἢ τὰ θηρία, εὐθὺς ἔπαυε πᾶσα περὶ τῆς ὀρθοδοξίας του ἀνάκρισις καὶ ἐκηρύττετο Χριστιανός. Ὑπὸ τοιαύτην τοῦλάχιστον ἔποψιν δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς, λησμονοῦντες τὰς ἀπαιτήσεις καὶ λεπτολογίας τῶν τεχνολογῶν, νὰ ὀνομάσωμεν τὸν ὑπὲρ ποιήσεως μαρτυρήσαντα Παράσχον ποιητὴν.

Ε. Δ. ΡΟΪΔΗΣ

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐκδόσεως τῶν Ποιημάτων τοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου, τῷ 1881, ὁ κ. Χ. Ἄννινος, ἀνέκαθεν ἐνθουσιώδης θαυμαστής τοῦ ποιητοῦ, ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ μὴ χάνεσθαι, τὴν ἐπομένῃ εὐφρεστάτῃ σκιαγραφίᾳ, ἡ ὁποία ἔμεινεν ἱστορική:

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Ἄλλοι δὲν τὸ γινώσκουσι θὰ ἐκπλαγῶσιν, εἶμαι βέβαιος, ἀκούοντες πρώτην φοράν ὅτι ὁ λιγὺς καὶ αἰσθηματίας ποιητὴς, ὁ διαπρύσιος τοῦ ρομαντισμοῦ κήρυξ, ὁ ἐνθουσιώδης ὑμνωδὸς τῆς φουστανέλλας καὶ τοῦ καρυοφυλλίου, ὁ πυρπολήσας πολλὰς νεανικὰς καρδίας μετὰ τὸ φλογερὸν ἐρωτικὸν ἔσμά του καὶ ἠλεκτρίσας πολλὰς ἄλλας διὰ τοῦ σθένους τῶν ἀρειμανίων ἐγερτηρίων του, εἶνε . . . Χῖος.

Ἡ λέξις αὕτη σύρει ἐξόπισθεν αὐτῆς συνήθως ἓνα φάκελλον μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς καὶ τῆς Πιστωτικῆς Τραπεζίης, δέσμη συναλλαγμάτων καὶ χρεωγράφων, ἐν μέγαρον μαρμαρόκτιστον, μίαν ἀμαξάν μετὰ δύο ἵππους, μίαν κόρην μετὰ τετρακοσίας χιλιάδας προίκα. Οὐδὲν ἐξ ὧν τούτων κέκτηται ὁ Παράσχος. Πλούσιος εἰς στίχους καὶ ὁμοιοκαταληξίας, εἶνε πτωχός, διὰ τὴν δυστυχίαν τῶν φίλων του, εἰς ἑκατομμύρια. Μετοχὰς δὲν ἔχει, ἐκτὸς ἐκείνων ὅσας μετὰ τῶν λοιπῶν μερῶν τοῦ λόγου μεταχειρίζεται εἰς τοὺς στίχους του, δὲν ἔχει κόρας πρὸς ὑπανδρείαν, ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦλάχιστον, καὶ ἓνα μόνον ἔχει ἵππον, τὸν Πήγασσον, ἡ διατροφή τοῦ οὐλοῦ δὲν τῷ στοιχίζει πολὺ, πιστεύω.

Ἄλλως τε δὲν εἶνε καὶ καθ' ὀλοκληρίαν Χῖος, διότι καὶ μὲν οἱ γονεῖς του κατὰγονται ἐκεῖθεν, ὁ Ἀχιλλεὺς ὅμως γεννηθεὶς ἐν Ναυπλίῳ καὶ ἀνατραφεὶς ἐν Ἀθήναις εἶνε γνήσιος Ἀθηναῖος καὶ λατρεῖ τὴν πρωτεύουσάν του μετὰ θερμῆς ἰσῆς περιπτοῦ πρὸς ἐκείνην, μεθ' ἧς λατρεῖ τὴν Μοῦσαν.

*

Ὁ Ἀχιλλεὺς ἔσχεν ἐκ γενετῆς ἀκέραιον καὶ γνήσιον τὸ ποιητικὸν ἄλκων. Τὸ σθένος τοῦ φρονήματος, τὴν θερμουργὸν φύσιν, τὴν ἀνυπότακτον ὀρμὴν τῆς ψυχῆς ἔδειξεν ὁ μέλλων αἰοδὸς καθήμενος ἔτι ἐπὶ τῶν θρανίων τοῦ σχολείου καὶ μὴ ἀνήκων εἰς τοὺς ἐπιμελεστέρους τῶν μαθητῶν. Ἡμέραν τινὰ τὸ μάθημα ἦτο ἐκ χωρίου ἀρχαίου συγγραφέως, ἐν ᾧ Ἕλλην καὶ Σκύθης φιλονεικοῦσι περὶ φιλίας καὶ ἐκάτερος ἀναφέρει παραδείγματα, ἵνα ἀποδείξῃ πόσον τὸ αἰσθημα τοῦτο εἶνε σεβαστὸν παρὰ τῷ ἰδίῳ ἔθνει. Οἱ μαθηταὶ ἐρωτῶμενοι ὑπὸ τοῦ διδασκάλου ἐδικαίουν χάριν μερολήπτου ἔθνισμοῦ τὸν Ἕλληνα· ἀλλ' ὁ μικρὸς Ἀχιλλεὺς ἐρωτηθεὶς ἐδικαίωσεν εὐθαρσῶς τὸν βάρβαρον. Οἱ μαθηταὶ ἐκάγχασαν εἰρωνικῶς ἀλλ' ἠπόρησαν πολὺ, ὅταν μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ διδάσκαλος ἐπήνεσε παρρησίᾳ τὴν ἀτημέλητον καὶ κακογραμμῆν ἐκθεσιν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τοῦ ἀμελοῦς